

Posudek bakalářské práce Markéty Niemcové

Studentka si ve své práci s názvem **Vliv arteterapie na rozvoj sociálního chování osob s reziduální schizofrenií** zvolila k prozkoumání problém, dotýkající se poměrně velké části obyvatelstva, neboť tímto závažným onemocněním trpí nejen 1% populace, ale dotýká se velmi silně i sociálního okolí pacientů, zvláště jejich rodin. Společenská závažnost duševních problémů v širokém rozsahu od životního a pracovního stresu až po psychotická onemocnění přiměla evropské představitele v r. 2008 k vyhlášení Evropské úmluvy o duševním zdraví a pohodě, vyzývající k soustředěnému úsilí prozkoumat podmínky trpících jedinců a zabránit jejich vyřazování ze společnosti. Práce se snaží přispět k této problematice.

Pacienti s reziduální schizofrenií (chronické stadium) žijící v ústavu sociální péče jako klienti se většinou nedokázali ani po léčbě zařadit zpět do života a ústav, zde charakteristicky nazývaný Domov, je ve skutečnosti místo, kde musí co nejlépe vybudovat a trávit svůj další život. Pomáhá jim k tomu pochopení i odborná péče personálu, přesto je však úkol žít mezi ostatními pokud možno normálním životem pro některé jedince velmi těžký. Mezi podpůrné techniky, působící psychoterapeuticky jednak ve smyslu porozumění sobě a reintegraci osobnosti, jednak socializačně, patří arteterapie, která zde má význam jednoznačně diagnostický a terapeutický.

V **první části** autorka shromáždila informace o podstatě choroby, jejím výskytu, průběhu, specifickým obtížím a úkolům terapeutů. Zvláště je pojednána technika arteterapie, její zásady a možnosti. Problematika je podána velmi přehledně a literárně dobře zvládnutá. Je zřejmé, že studentka strávila mnoho času v prostředí ústavu a snažila se pochopit svět jedinců s reziduální schizofrenií. Diskuse a hovory s terapeuty a ošetřujícím personálem přispěly k detailní informovanosti, projevující se v práci.

V **druhé části** autorka popisuje metodu, kterou zvolila pro hodnocení vlivu práce v arteterapeutické skupině pod vedením školeného a zkušeného terapeuta na viditelné společenské chování účastníků této terapie ve srovnání s kontrolní skupinou, tj. s podobně postiženými klienty bez terapie. Arteterapie jako terapeutická technika byla vybrána proto, že dovoluje sledovat aktuální vnitřní stav pacienta na jeho kreslířských či malířských projevech, což žádná jiná z užívaných terapeutických aktivit (pracovní terapie, pet terapie aj.) neumožňuje. Jako semiobjektivní kritérium pro posouzení vlivu arteterapie bylo zvoleno hodnocení ošetřujícího personálu, který je v denním styku s klienty, pro které studentka vytvořila dotazník na společenské chování, komunikaci a soběstačnost ve specifickém prostředí ústavu. Pro poznání motivace a prožívaných emocí klientů se pokusila v semistrukturovaném rozhovoru s nimi získat další informace. Všechny použité metody byly adekvátní cílům práce, nicméně ve zvláštním výzkumném prostředí ne stejně úspěšné: např. v komunikaci s klienty se projeví problémy charakteristické pro schizofrenní osobnosti, jaké autorka popisovala v úvodní části práce. Rovněž z nedostatku času ošetřujícího personálu byli členové dvou srovnávaných skupin posuzováni jako celek, nikoliv každý nezávisle zvlášť. Podle hodnocení osobního pokroku arteterapeuty a hodnocení sociálního chování personálem ústavu se zdá, že arteterapie jako způsob vedení pacienta skutečně přispívá k lepšímu vlastnímu poznání i k vytvoření otevřenějšího vztahu k okolí. Autorka si je vědoma limitace vlastních nálezů, zároveň i složitosti výzkumu v oblasti chorobou změněné osobnosti a navrhuje směr dalšího průzkumu.

Vzhledem k prokázaným schopnostem studentky proniknout do složité problematiky a samostatně připravit, naplánovat a zpracovat výzkumnou tematiku a s přihlédnutím k určitým nedostatkům v provedení navrhuji hodnocení práce **dvojka**.

Praha 3.10.2009

PhDr. Ludmila Kožená